

તિથિ સમાધાન....પટ્ટક સમીક્ષા

સમીક્ષક

પ. પૂ. આચાર્યશ્રી કેલાસસાગરસૂરીધરજી મ.સા.ના
પાઠપદ્ધતિ
કલ્યાણસાગર

પ્રકાશક

શ્રી મોક્ષકલ્યાણક સમ્યક્ શ્રુતનિધિ
મહેસાણા-૨

શ્રી વીર સંવત : ૨૫૧૨

વિ. સં. : ૨૦૪૨

સમર્પણ

પરમ પૂજ્ય આરાધ્યપાદ ગુરુદેવેશ આચાર્ય પ્રવર
શ્રી કૈલાસસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સા. પ્રમુખ તારક
ગુરુમહારાજાઓને સાદર સમર્પણ....

— કલ્યાણસાગર

પ્રકાશક :

શ્રી મોક્ષકલ્યાણક સમ્યક્ શ્રુતનિધિ
શ્રી સીમન્ધરસ્વામિ જિન મંદિર, હાઈવે,
મહેસાણા (ઉ. ગૂજ.) - ૩૮૪ ૦૦૨

પ્રથમ સંસ્કરણ :

શ્રી વીર સં. ૨૫૧૨
પોષ વદ ૧૩ (મેરુ ત્રયોદશી)

મુદ્રક : લાગ્યમુદ્રા

૧૫૮, જીઆઈડીસી એસ્ટેટ
મહેસાણા-૩૮૪ ૦૦૨

તિથિ સમાધાન.... પટ્ટક સમીક્ષા

પ. પૂ. આચાર્યશ્રી કૈલાસસાગરસૂરીયરજી મ.સા.ના

પાઠપદ્ધતિ

!

કલ્યાણસાગર

જા શ્રી હેતુભવાનગરસુરિ જ્ઞાનમંદિર
શ્રી મહાવીર જન આરાધના કેન્દ્ર, કોલા,
જિ ગાંધીનગર

પ્રકાશક

શ્રી મોક્ષકલ્યાણક સમ્યક્ શ્રુતનિધિ

મહેસાણા-૨

શ્રી વીર સંવત : ૨૫૧૨

વિ. સં. : ૨૦૪૨

વિહરમાન દેવાધિદેવ

શ્રી સીમંધરસ્વામિ જિનમંદિર મહાતીર્થ

‘રાજપથ’, મહેસાણા (ઉત્તર ગુજરાત)

શ્રી વીર સંવત ૨૫૧૨, વિક્રમ સંવત ૨૦૪૨ પોષ વદી દશમી

સમીક્ષક : કલ્યાણસાગર

તિથિ-સમાધાન તથા સંઘ-આચરણા

પટ્ટક અંગે સમીક્ષા

શ્રી વીર સંવત ૨૫૧૨, વિક્રમ સંવત ૨૦૪૨ના પોષ સુદી બારશ (૧૨) બુધવાર તા. ૨૨-૧-૧૯૮૬ના દિને “ગુજરાત સમાચાર” નામના દૈનિકમાં પત્રાંક ૧૬ ઉપર “તિથિ-સમાધાન તથા સંઘ-આચરણા પટ્ટક” એ શીર્ષક તળે કરાયેલ નિવેદનમાં કેટલુંક નિવેદન અનન્ત મહાતારક શ્રી જિનાશાથી નિરપેક્ષ હોવાના કારણે અવિહિત તો છે જ. એ અવિહિત નિવેદન ભોંકાયેલ કાતિલ તીરની જેમ હૈયામાં ભારોભાર તીવ્રતમ અક્ષમ્ય દુઃખદ આંચકા ઉપજાવી રહ્યું છે.

પરમ પૂજ્ય પરમારાધ્યપાદ પરમ-ઉપકારક પરમ તારક પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્મસ્વામીજી ગણધર મહારાજથી અવિચ્છિન્નપણે ચાલ્યો આવતો પરમારાધ્યપાદ શ્રી જૈન સંઘ પરમ પૂજ્યપાદ મહાઉચ તપસ્વી, બહુશ્રુત, પરમ ગીતાર્થ, અનન્ત મહાતારક શ્રી જિનશાસનના સમર્થ સંરક્ષક અને અભેડ મહાપ્રભાવક આચાર્યપ્રવર શ્રી જગત્ચન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબશ્રીજીની મહા-ઉચ તપશ્ચર્યા કઠોર આતાપના પ્રમુખ પરિષદો સહન કરવાપૂર્વક શક્ય

તેટલી વિશુદ્ધિપૂર્વક સંયમના ઉત્કટ પાલનના પરમ પ્રભાવે મહાપ્રભાવિત થયેલ રાજપૂતાના અન્તર્ગત પરમ શૌર્યવન્તી રત્નપ્રસૂ મેવાડ જેવી પવિત્ર ધરાના પરમ ખમીરવન્ત ધરાધિપતિ મહારાજાધિરાજરાજેશ્વર નરરત્નકેશરી શ્રી જૈત્રસિંહજીએ વિક્રમ સંવત ૧૨૮૫ તમે વર્ષે શ્રી આહલ નગરે ચતુર્વિધ જૈન સંઘ તથા અતિ વિરાટ જનસમુદાયની ઉપસ્થિતિમાં પરમ પૂજ્ય પરમારાધ્યપાદ આચાર્યપ્રવર શ્રી જગન્નયન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબશ્રીજીને “તપા” એવા પરમ-આરાધ્યપાદ પદ્ધતી વિભૂષિત કર્યા ત્યારથી શ્રી જૈન સંઘ પરમ સુગૃહીત નામધેય શ્રી તપાગચ્છ જૈન સંઘરૂપે વિશ્વવિખ્યાત થયેલ. શ્રમણપ્રધાન તે પૂ. જૈન સંઘમાં આજે પણ અનેક મહાસમર્થ પ. પૂ. આચાર્ય મહારાજાઓ, સેંકડો મહાસમર્થ વિદ્વાન પંન્યાસપ્રવરો, હજારેક મુનિવરો અને લગલગ ચારેક હજારથી અધિક મહાતપસ્વિની વિદુષી સાધ્વીજી મહારાજાઓ તપ, સંયમ, જ્ઞાન, ધ્યાન અને અન્નેડ પ્રભુલક્ષિત આદિથી પોતાના આત્માને લાવિત કરી રહ્યાં છે. તે પરમ આરાધ્યપાદ શ્રમણપ્રધાન શ્રી તપાગચ્છીય જૈન સંઘ વર્તમાનકાળે પરમ પૂજ્યપાદ શ્રી વિજયદેવસૂર તપાગચ્છ જૈન સંઘ રૂપે પરમ સુવિખ્યાત છે.

અનન્ત મહાતારક શ્રી સિદ્ધાન્તાનુસારી અવિચ્છિન્ન પરમ્પરાગત પરમ સુવિશુદ્ધ પ્રણાલિકા અનુસાર કૃષ્ણપદ્મ અને શુકલપદ્મની બીજ, પાંચમ, આઠમ, અગિયારમ,

ચૌદશ, અમાવાસ્યા અને પૂર્ણિમા મળીને એક માસમાં બાર પર્વતિથિમાંથી એક પણ પર્વતિથિની ક્ષયવૃદ્ધિ થતી નથી. એ પરમ સુવિહિત માન્યતા અનુસાર બારે પર્વતિથિમાંથી એક પણ પર્વતિથિની ક્ષયવૃદ્ધિ ક્યાં વિના બારે પર્વતિથિને અખંડ ઊભી રાખીને તે બારે પર્વતિથિની આરાધના ક્યારે કરવી ? અનન્તાનન્ત પરમોપકારક પરમ તારક શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્માના કલ્યાણકોની આરાધના ક્યારે કરવી ? અને સર્વપર્વશિરોમણિ પર્વાધિરાજરાજેશ્વર શ્રી પર્યુષણ મહાપર્વની આરાધના ક્યારે કરવી ? અર્થાત કઈ તિથિએ કરવી ? તે તિથિની ગણના કરવા માટે શ્રી વીર સંવત ૨૪૮૪, વિક્રમ સંવત ૨૦૧૪ તમે વર્ષે શેઠ શ્રી કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈની મૌખિક વિનંતિથી પરમ પૂજ્ય પરમારાધ્યપાદ શ્રી વિજયદેવસૂર તપાગચ્છ જૈન સંઘના પ. પૂ. આચાર્ય મહારાજાદિ તારક ગુરુભગવન્તોએ “જન્મ ભૂમિ પંચાંગ”ને માન્યતા આપીને સ્વીકારેલ; ત્યારથી પ. પૂ. શ્રી જૈન સંઘમાં પર્વતિથિ આદિની ગણના માટે અને શ્રી અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા આદિનાં મુહૂર્તોની ગણના “જન્મભૂમિ પંચાંગ”ના આધારે કરાય છે.

તે માન્યતાપૂર્વકની સ્વીકૃતિ અનુસાર આજે પણ “જન્મભૂમિ પંચાંગ”ના આધારે જ બારે પર્વતિથિઓની ગણના, કલ્યાણકોની તિથિઓની ગણના તેમ જ સર્વપર્વ શિરોમણિ પર્વાધિરાજરાજેશ્વર શ્રી પર્યુષણ મહાપર્વ આદિ અન્ય પર્વો-મહાપર્વોની આરાધના કઈ તિથિએ કરવી તે અંગેની ગણના કરવામાં આવે છે.

પરમ પૂજ્યપાદ આચાર્યપ્રવર શ્રી કાલિકાચાર્યજી મહારાજશ્રી શ્રી પર્યુષણ મહાપર્વ ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીના પૂર્વના અનંતર પહેલે દિવસે એટલે ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથને દિવસે પ્રવર્તેલ હોવાથી આ અવસર્પિણીમાં ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ નિત્યપર્વ થયેલ હોવાથી આ અવસર્પિણીમાં ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથની ક્ષયવૃદ્ધિ ન થાય. શ્રીસંઘમાન્ય “જન્મભૂમિ પંચાંગ”માં જ્યારે જ્યારે ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ કે પંચમીની ક્ષયવૃદ્ધિ આવતી હોય, ત્યારે ત્યારે ઉક્ત પરમ સુવિહિત પ્રણાલિકાની માન્યતા અનુસાર ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ કે પંચમીની ક્ષયવૃદ્ધિ ન થતી હોવાથી પૂર્વ કે પૂર્વતર અપર્વતિથિ ભાદરવા શુદ્ધિ ત્રીજની ક્ષયવૃદ્ધિ કરવાની ચાલી આવતી સુપ્રણાલિકા અનુસાર ભાદરવા શુદ્ધિ ત્રીજની ક્ષયવૃદ્ધિ કરીને ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ અને ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમી વચ્ચે એક પણ દિવસના અંતર વિના અર્થાત્ ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ અને ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીને સંલગ્ન અખંડ રાખવાની અનંત મહાતારક શ્રી જિનાજ્ઞા અનુસારી પરમ સુવિહિત પ્રણાલિકાને સર્વાંશે સમર્પિત રહીને પરમ પૂજ્ય પરમારાધ્યપાદ શ્રી વિજયદેવસૂર તપાગચ્છ જ્ઞેન સંઘ ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીના પહેલા દિવસે એટલે ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ દિને શ્રી સાંવત્સરિક મહાપર્વની આરાધના અને તેના પછીના દિવસે અર્થાત્ ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીને દિવસે પર્વતિથિની આરાધના કરતો આવ્યો છે. અને એ જ પરમ સુવિહિત પ્રણાલિકાને સર્વાંશે સમર્પિત રહીને ભવિષ્યમાં પણ આરાધના કરવાની પૂર્ણ ભાવનાવાળો છે.

પરમ પૂજ્ય શ્રી જૈન સંઘની આરાધકભાવપૂર્વકની આરાધનાનું ત્રિવિધ ત્રિવિધ ભૂરિશઃ અનુમોદન.

અનંત મહાતારક શ્રી જિનાજ્ઞાના પરમ મર્મજ્ઞ કોઈ પણ સુજ્ઞ વાચક પ્રસ્તુત સમીક્ષાનું વાચન કરીને એટલું તારણ તો નિર્વિવાદ, નિઃશંકપણે તારવી શકશે કે અનંત મહાતારક શ્રી જિનાજ્ઞા-અનુસારી પરંપરાગત પરમ સુવિશુદ્ધ પ્રણાલિકાને સર્વાંશે સમર્પિત રહીને અદ્યાવધિ પર્વતિથિ, મહાપર્વતિથિ આદિ અંગે આચરણ કરાતી સુવિહિત આચરણ સચવાય કે ન સચવાય તેની અંશમાત્ર ખેવના કયા વિના, લૌકિક પંચાંગમાં ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીની ક્ષયવૃદ્ધિએ પ.પૂ. શ્રી જૈન સંઘમાન્ય “જન્મભૂમિ પંચાંગ”માં ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ ન આવે તો પણ ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ કરવાના તીવ્રતમ પક્ષીય રાગે ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ કરવા પૂરતું શ્રી સંઘમાન્ય પંચાંગને કોરાણે મૂકીને શ્રી સંઘે માન્યતા ન આપેલ એવા જે કોઈ પંચાંગમાં ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ આવતી હોય તેનો આશરો લઈને ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ કરવી, અને તેવું પંચાંગ ન મળે (અર્થાત ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિવાળું કોઈ પણ પંચાંગ ન મળે) તો ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ કબૂલ રાખવી એ વિધાન જ સ્પષ્ટ કરે છે કે અનંત મહાતારક શ્રી જિનાજ્ઞા સચવાય કે ન સચવાય પણ પોતે માનેલી વાત અર્થાત ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ તો કરવી જ. ઓગણત્રીશ (૨૯) વર્ષ પહેલાં

તે સમયના સમુદાયના વડેરા પરમ પૂજ્યપાદ તારક ગુરુ ભગ-
વંતોના સુવિહિત નિર્ણયથી છઠ્ઠી ક્ષયવૃદ્ધિ યમસદને પહેંચીને
યમરાજની અતિથિ બની હતી, તેને પુનર્જીવન બક્ષવાની પૂર્ણ
ખેવના રખાઈ છે. એ અવિહિત ખેવનાએ પ. પૂ. શ્રી
જૈન સંઘની એકવાક્યતામાં કેવો ભયંકર અક્ષમ્ય તર-
ખાટ મચાવીને શ્રી સંઘમાં કેવી ભયંકર તિરાડ પાડી છે,
તે તો આજે આપણે સહુ પ્રત્યક્ષ અનુભવી રહ્યા છીએ.
શ્રી સંઘ માટે એ એક તીવ્રતમ પાપોદયવાળી અસહ્ય
દુઃખદ ઘટના છે.

શ્રમણપ્રધાન પરમ પૂજ્ય પરમારાધ્યપાદ શ્રી વિજય-
દેવસૂર તથાગચ્છ જૈન સંઘે આજથી લગભગ એાગણત્રીશ
વર્ષ પહેલાં “જન્મભૂમિ પંચાંગ”ને માન્યતા આપીને
સ્વીકારેલ ત્યારથી પર્વતિથિની આરાધના, પર્વાધિરાજરાજે
શ્વર શ્રી પર્યુષણ મહાપર્વની આરાધના, કલ્યાણકો આદિના
આરાધના કયા દિવસે કરવી તે અંગેની તિથિના નિર્ણય
તેમ જ શ્રીજિનમન્દિર-ઉપાશ્રય આદિ ધાર્મિક સ્થાનોના
બનનવિધિ, શિલાસ્થાપનવિધિ. શ્રી અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા-
ધ્વજદંડ કળશ પ્રતિષ્ઠા, શ્રીશાંતિસ્નાત્ર-અષ્ટાદિકા મહોત્સવો,
આચાર્યાદિ પદપ્રદાન, દીક્ષા, સંઘપ્રયાણ તેમ જ માળારોપણ
આદિ અનન્ત મહાતારક પુણ્યપ્રસંગોનાં મહામાંંગલિક શુભ
મુહૂર્તો શ્રી સંઘમાન્ય “જન્મભૂમિ પંચાંગ”ના આધારે
અપાય છે. જન્મભૂમિ પંચાંગના સંકલન-કર્તાઓ તિથિ,
ચંદ્ર, નક્ષત્રાદિના ગણિતની ગણનામાં શક્ય તેટલી સૂક્ષ્મતાએ

પહોંચવાની પૂર્ણ ખેવના રાખવા છતાં ભાદરવા શુદ્ધિ છઠ્ઠી ક્ષયવૃદ્ધિ ન થતી હોય તો શ્રીસંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં ભાદરવા શુદ્ધિ છઠ્ઠી ક્ષયવૃદ્ધિનો ઉલ્લેખ ન કરે તે યુક્તિ-યુક્ત જ છે. એ જ રીતે આ વર્ષે એટલે શ્રીવીર સંવત ૨૫૧૨, વિક્રમ સંવત ૨૦૪૨માં ભાદરવા શુદ્ધિ છઠ્ઠી ક્ષય થતો ન હોવાથી ભાદરવા શુદ્ધિ છઠ્ઠી ક્ષયનો ઉલ્લેખ નથી કર્યો. તથાપિ ભાદરવા શુદ્ધિ છઠ્ઠી ક્ષય કરવાના વ્યામોહમાં શ્રીસંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં જ્યારે જ્યારે ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ કે પાંચમનો ક્ષય આવે ત્યારે ત્યારે પરમ્પરાગત પરમ વિશુદ્ધ સુવિહિત પ્રણાલિકાને અનુસરીને પૂર્વ કે પૂર્વતર અપર્વતિથિ ભાદરવા શુદ્ધિ ત્રીજનો ક્ષય કરવાની સુવિહિત પ્રણાલિકાનો ભંગ કરવો એટલે અનંત મહાતારક શ્રી જિનાશા અને પ. પૂ. શ્રી જૈન સંઘની આજ્ઞા ભાંગવાનું દુરસાહસ કયું ગણાય.

જ્યોતિષજ્ઞોની સૂક્ષ્મ ગણનાએ પણ ભાદરવા શુદ્ધિ છઠ્ઠી ક્ષયવૃદ્ધિ કેઈ રીતે ન થતી હોય, તો પણ ભાદરવા શુદ્ધિ છઠ્ઠી ક્ષયવૃદ્ધિ માન્ય રાખવા-રખાવવાના વ્યામોહમાં પડશું તો જ્યોતિષજ્ઞો અને પંડિતોની દૃષ્ટિમાં જૈનાચાર્યો હઠાગ્રહી, અવિચારી અને હાસ્યસ્પદ લેખાશે.

સમુદાય પ્રત્યેના રાગના વ્યામોહમાં કે અન્ય ગમે તે કારણે ઉપર્યુક્ત અસિદ્ધાંતને સિદ્ધાંતરૂપે મનાવવા માટે સામાયિકોમાં કરેલ-કરાવેલ નિવેદનોને ક્ષણાર્ધના વિલમ્બ વિના ખાછાં ખેંચી લઈને સર્વથા તિલાંજલિ આપવામાં નહિ

આવે, તો અનન્ત મહાતારક શ્રી જિનારા સાથે જેને કરી જ લેવાદેવા કે સ્નાનસૂતક નથી, અર્થાત્ અનન્ત મહાતારક શ્રી જિનારા અને જિનશાસનથી સાવ નિરપેક્ષ એવો વર્ગ સંખ્યાબળે અતિ બહોળો છે. એ વર્ગને તો એવાં અવિહિત નિવેદનોનું ઓઠું જ જોઈએ છે. અને એવા અવિહિત ઓઠા તળે તે મનસ્વી વર્ગને, મનકાવતા મનસ્વી નિર્ણયો કરીને નિવેદન કરતાં તો ખૂબ સારી રીતે આવડે છે. અક્ષમ્ય મહાપાપમય નિવેદનોથી મહાપાપ ઘોડાપૂરે ફેલાશે. તેના અતિ કટુ ફળસ્વરૂપે અનન્ત મહાતારક શ્રી જિનશાસનના મૂળમાં અકલ્પ્ય મહાકાતિલ અગનગોળા મુકાશે ત્યારે તેને નિવારવામાં આપણે સહુ અતિ દુર્બળ અને સાવ પાંગળા પુરવાર થઈએ તો પણ હું તેને નકારી શકતો નથી.

શ્રી વીર સંવત ૨૪૬૨, વિક્રમ સંવત ૧૯૯૨માં પ. પૂ. શ્રી જૈન સંઘની આણ્ઠા-મર્યાદા લોપીને, સકળ શ્રી સંઘથી જુદા પડીને, સકળ શ્રી સંઘે જે સાંવત્સરિક મહાપર્વની આરાધના કરેલ, તેના કરતાં એક દિવસ પછી એટલે ભાદરવા શુદ્ધ પંચમીના દિને સંવત્સરી કરેલ. તે કારણે પરમ પૂજ્ય પરમારાધ્યપાદ શ્રી વિજયદેવસૂર તપાગચ્છ જૈન સંઘના અગ્રેસર આચાર્યપ્રવર આદિ ગુરુભગવન્તો કહેતા આવ્યા કે તમે શ્રી સંઘની આણ્ઠા અને મર્યાદા લોપીને જુદી સંવત્સરી કરી-કરાવી તેનો મિચ્છામિ દુક્કડં દઈને પરમ્પરાગત પરમ વિશુદ્ધ આચરણવાળી સુપ્રણાલિકાની મર્યાદામાં આવી જાઓ, પછી તમારી સાથે તિથિ અંગે

વાતચીત અને ચર્ચા-વિચારણા થાય. પ. પૂ. ગુરુભગવન્તો દ્વારા પરમ ઉદાર ભાવે એકાન્તે પરમ હિતબુદ્ધિથી અનેક વાર કહેવાયું, છતાં મિચ્છામિ દુક્કડં ન દેવાના કારણે પ.પૂ. તારક ગુરુભગવન્તો તેમની સાથે કોઈ પણ પ્રકારનો વ્યવહાર રાખતા નથી.

શ્રી સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં આ વર્ષે ભાદરવા શુદ્ધિ છઠનો ક્ષય ન હોવા છતાં ચેનકેન પ્રકારેણ ભાદરવા શુદ્ધિ છઠનો ક્ષય કરવાના આગ્રહે પ. પૂ. શ્રી સંઘની આજ્ઞા અનુમતિ લીધા વિના તેમ જ પ. પૂ. શ્રી સંઘની સાથે એકવાક્યતા સાધ્યા વિના, પ. પૂ. શ્રી સંઘે માન્ય ન કરેલ એવા પંચાંગનો આશરો લઈને ભાદરવા શુદ્ધિ છઠનો કરેલ ક્ષય માન્ય રાખવા સામાયિકોમાં નિવેદનો કરેલ છે તે શુ વિહિત છે? ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ કરવાની પ. પૂ. શ્રી સંઘની માન્યતા ન હોવા છતાં ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ કરવી એવા ભાવવાળું લખાણ નિવેદન કરીને શ્રી સંઘની આજ્ઞા લોપી તે અંગે મિચ્છામિ દુક્કડં દઈને પ્રાયશ્ચિત્ત લેશે ખરા ને ? કે માત્ર અપરાધ કરે તેને માટે જ મિચ્છામિ દુક્કડં અને પ્રાયશ્ચિત્ત !

પ. પૂ. શ્રી સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં આ વર્ષે અર્થાત્ શ્રી વીર સંવત ૨૫૧૨, વિક્રમ સંવત ૨૦૪૨ ના વર્ષે ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીનો ક્ષય કરેલ છે. પ. પૂ. શ્રી જૈન સંઘની સુવિહિત આચરણ પ્રમાણે જન્મભૂમિમાં જ્યારે જ્યારે ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીની ક્ષયવૃદ્ધિ આવે

ત્યારે ત્યારે ભાદરવા શુદ્ધ ત્રીજની ક્ષયવૃદ્ધિ કરતા આવ્યા છીએ. તે સુવિહિત આચરણને અનુસરીને “તિથિ સમાધાન તથા સંઘ આચરણ પટ્ટક” એ શીર્ષક તળે કરાયેલ નિવેદન નીચે હસ્તાક્ષર કરેલ નિવેદકોના અને નિવેદકોના સમુદાયના આચાર્ય મહારાજના ઉપદેશાદિ દ્વારા પ્રકાશિત થયેલ લઘુ પુસ્તિકા આકારના શ્રી વીર સંવત ૨૫૧૨, વિક્રમ સંવત ૨૦૪૨ નાં પંચાંગોના પ્રથમ પૃષ્ઠે ભાદરવા શુદ્ધ ચોથ રવિવાર, તા. ૭-૯-૧૯૮૬ દિને શ્રી સાંવત્સરિક મહાપર્વની આરાધના કરવી એવા ભાવવાળું લખાણ પ્રગટ થયેલ છે. શ્રી વીર સંવત ૨૫૧૨, વિક્રમ સંવત ૨૦૪૨ ના પૌષ શુદ્ધ અગિયારસ, મંગળવાર, તા. ૨૧-૧-૧૯૮૬ પર્યંત પ્રગટ કરાયેલ લખાણ સુવિહિત લાગ્યું. તે પછી તે જ દિવસે શ્રીમહાવિદેહક્ષેત્રથી કયા અનંત પરમ તારક પરમ પૂજ્યપાદ સર્વજ્ઞ ભગવંતે, કયા સમ્યગ્દષ્ટિ દેવને જણાવ્યું કે ભરતક્ષેત્રનો શ્રીસંઘ આ વર્ષે ભાદરવા શુદ્ધ ચોથ ને રવિવાર, તા. ૭-૯-૧૯૮૬ ને દિને સાંવત્સરિક મહાપર્વની આરાધના કરનાર છે તે વિહિત નથી; પરંતુ ભાદરવા શુદ્ધ પંચમી ને સોમવાર, તા. ૮-૯-૧૯૮૬ ને દિને પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુષણ મહાપર્વની આરાધના કરવી એ વિહિત છે. અને તે સમ્યગ્દષ્ટિ દેવે ક્યારે આવીને તમને જણાવ્યું કે જેથી વિક્રમ સંવત ૨૦૪૨ પૌષ શુદ્ધ આરસ ને બુધવાર તા. ૨૨-૧-૧૯૮૬ નાં શુભરાત સમાચારમાં નિવેદન કરતાં કરાવતાં પહેલાં પરમ પૂજ્ય પરમારાધ્યપાદ શ્રી વિજયદેવ

સૂર તપાગચ્છ જૈન સંઘના સમસ્ત સમુદાયોના પ. પૂ. આચાર્ય મહારાજ પ્રમુખ વડેરા ગુરુ ભગવંતોને જાણ કરવી પરમ અનિવાર્ય હતી. તે લક્ષમણરેખા ઉલ્લંઘન કરવાનું અક્ષમ્ય દુસ્સાહસ કરીને કેટલાક સમુદાયના પ. પૂ. આચાર્ય મહારાજ પ્રમુખ વડેરા ગુરુ ભગવંતોને જાણ કર્યા વિના તેમ જ તે પરમ પૂજ્યપાદ ગુરુ ભગવંતોની સાથે એકવાક્યતા સાધ્યા વિના અર્થાત્ તે પ. પૂ. ગુરુ ભગવંતોની સંમતિ મેળવ્યા વિના) ગુજરાત સમાચારમાં નિવેદન કરવું-કરાવવું પડ્યું તેની સ્પષ્ટતા નિવેદકે કરશે ખરા ને ?

વળી, “તિથિસમાધાન તથા સંઘઆચરણ પટ્ટક”ના ક્રમાંક છમાં જણાવે છે કે આ પટ્ટકનો અમલ વિ. સં. ૨૦૪૨ કારતક સુદ ૧ ને બુધવાર તા. ૧૩-૧૧-૮૫થી શરૂ કરવાનો છે. અને “તિથિસમાધાન તથા સંઘઆચરણ પટ્ટક”નું નિવેદન વિ. સં. ૨૦૪૨ના પૌષ શુદ્ધ બારસ, બુધવાર તા. ૨૨-૧-૧૯૮૬ના દિને ‘ગુજરાત સમાચાર’માં પ્રગટ થાય છે. વિ. સં. ૨૦૪૨ના કાર્તિક શુદ્ધ એકમથી વિ. સં. ૨૦૪૨ના પૌષ શુદ્ધ ૧૧ પર્યન્ત સિરોર (૭૦) દિવસ તો વ્યતીત થઈ ગયા. એ દિવસોમાં પર્વતિથિની આરાધના “તિથિસમાધાન તથા સંઘ-આચરણ પટ્ટક”ના વિધાનથી સિદ્ધ રીતે કરી હશે, તે જ રીતે અનન્તાનન્ત પરમ ઉપકારક પરમતારક શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્માના કલ્યાણકે સિદ્ધ દિને આરાધીને ઊજવ્યા હશે. તો તે વ્યતીત થયેલ

સિતોર દિવસની આરાધના એક સરખા દિવસે શી રીતે થાય તેની સ્પષ્ટતા નિવેદકો કરે.

ક્રમાંક પાંચવાળા નિવેદનમાં “મહાવીર ભગવાનના પાંચ કલ્યાણક પોષ દશમ લોચણી મલ્લિનાથની વર્ષાંગ વગેરે જે મુખ્ય કલ્યાણકો આવે છે તે પંચાંગમાં વિ. સં. ૧૯૯૨ પહેલાં જે રીતે દર્શાવાતા હતા તે રીતે દર્શાવવા. બીજા કલ્યાણકો સૌ પોતપોતાની યથારુચિ જણાવે પણ તેનો પંચાંગમાં નિર્દેશ ન કરવો. પંચાંગ એક સરખાં નીકળવાં જોઈએ.” આ મૂળ લખાણમાં હસ્વ-દ્વીર્ગની શુદ્ધિ કર્યા વિના તેમ જ શ્રી મહાવીર સ્વામીજી તેમ જ શ્રી મલ્લિનાથજી પરમાત્માના તારક નામ સાથે અનન્તાનન્ત પરમ ઉપકારક પરમ તારક દેવાધિદેવ શ્રી આદિ કોઈ વિશેષણની સંયોજના કર્યા વિના ‘ગુજરાત સમાચાર’માં જે પ્રમાણે પ્રગટ થયેલ છે તે પ્રમાણે અત્ર અવતરણ આપ્યું છે, તે નિવેદનમાં મહાવીર.....વિ. જે મુખ્ય કલ્યાણકો આવે છે તે પંચાંગમાં વિ. સં. ૧૯૯૨.....તે રીતે દર્શાવવા. બીજા કલ્યાણકો.....પણ તેનો પંચાંગમાં નિર્દેશ ન કરવો. આ નિવેદનમાં ઉક્ત જિનેન્દ્ર પરમાત્માના કલ્યાણકો મુખ્ય અને અન્ય અનન્તાનન્ત પરમ ઉપકારક પરમ તારક દેવાધિદેવ શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્માના કલ્યાણકો ગૌણ સમજવા ને ? અન્ય જિનેન્દ્ર પરમાત્માના પરમ તારક કલ્યાણક દિનનો પંચાંગમાં ઉલ્લેખ કરવાથી અનન્ત મહા-તારક જિનાશા અનુસારના કયા સિદ્ધાન્તનો ભંગ થાય

તેની સ્પષ્ટતા નિવેદનમાં કરી હોત, તો સમીક્ષામાં આ અંગે ઉલ્લેખ ન કરવો પડત.

પ્રસ્તુત સમીક્ષામાં પરમ પૂજ્ય કે પ. પૂ. શ્રી જૈન સંઘ અથવા શ્રી સંઘ એવો જ્યાં જ્યાં ઉલ્લેખ આવે ત્યાં ત્યાં સર્વત્ર પરમ પૂજ્ય પરમારાધ્યપાદ શ્રી વિજયદેવસૂર તપાગચ્છ જૈન સંઘ સમજવો. શ્રીવીર સંવત ૨૫૧૨ વિક્રમ સંવત ૨૦૪૨ ના વર્ષે પ. પૂ. શ્રી જૈન સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં તો પંચમીનો ક્ષય છે; તથાપિ એક દિવસ પછી ભાદરવા શુદ્ધિ છઠનો ક્ષય કરવાનું નિવેદન કરેલ તે કઈ રીતે વિહિત છે.

પ. પૂ. શ્રી જૈન સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં શુકલ કે કૃષ્ણ પક્ષમાં બીજ, પાંચમ, આઠમ, અગિયારશ, ચૌદશ પર્વતિથિની ક્ષયવૃદ્ધિ આવે ત્યારે તે બીજ, પાંચમ આદિ પર્વતિથિના પહેલા દિવસની એકમ, ચોથ, સાતમ, દશમ, તેરશ અપર્વતિથિની ક્ષયવૃદ્ધિ કરીએ છીએ. ચૌદશ-પૂનમ કે ચૌદશ-અમાવાસ્યા આ પર્વતિથિઓ અનન્તર સંલગ્ન હોવાથી શ્રી સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં ચૌદશ પૂનમ કે ચૌદશ અમાવાસ્યાની ક્ષયવૃદ્ધિ કરી હોય, ત્યારે તે ઉભયપર્વતિથિને અખંડ અનન્તર સંલગ્ન રાખવાની પરમ્પરાગત સુવિહિત આચરણ હોવાથી તે સુવિહિત આચરણને અનુસરીને ચૌદશ-પૂનમ કે ચૌદશ-અમાવાસ્યાને અખંડ સંલગ્ન રાખીને શુકલ કે કૃષ્ણપક્ષની ચૌદશની અપેક્ષાએ પૂર્વ અને પૂનમ કે અમાવાસ્યાની અપેક્ષાએ

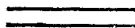
પૂર્વતર અપર્વતિથિ તેરસની ક્ષયવૃદ્ધિ કરતા આવ્યા છીએ તે સર્વાંશે સત્ય છે

ચૌદશ-પૂનમ કે ચૌદશ-અમાવાસ્યાને સંલગ્ન રાખવા માટે સુવિહિત પ્રણાલિકા અનુસાર પૂર્વ કે પૂર્વતર અપર્વતિથિ તેરસની ક્ષયવૃદ્ધિ સિદ્ધાન્ત ગણાય. તો પછી પૂ. સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ કે શુદ્ધિ પંચમીની ક્ષયવૃદ્ધિ કરી હોય, ત્યારે ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ શ્રી સાંવત્સરિક મહાપર્વદિન અને ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમી પર્વતિથિ હોવાથી તે ઉભય મહાપર્વ પર્વતિથિરૂપ ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથ અને ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીને અનન્તર સંલગ્ન અખંડ રાખીને ભાદરવા શુદ્ધિ ચોથની અપેક્ષાએ પૂર્વ અને ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીની અપેક્ષાએ પૂર્વતર અપર્વતિથિ ભાદરવા શુદ્ધિ ત્રીજની ક્ષયવૃદ્ધિ કરવામાં કયો સૈદ્ધાન્તિક બાધ આવ્યો કે, ભાદરવા શુદ્ધિ ત્રીજનો ક્ષય કરવાની સુવિહિત આચરણનો ત્યાગ કરીને જન્મભૂમિ પંચાંગમાં ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીના ક્ષયે અવિહિત ભાદરવા શુદ્ધિ છઠી ક્ષયવૃદ્ધિ કરવી એ પ્રમાણે નિવેદન કરવું કરાવવું પડયું ?

આ વર્ષે પૂ. શ્રી સંઘમાન્ય પંચાંગમાં ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીનો ક્ષય કરેલ છે. સુવિહિત પ્રણાલિકા અનુસાર તો ભાદરવા શુદ્ધિ ત્રીજનો જ ક્ષય કરવો જોઈતો હતો, પણ તે સુવિહિત પ્રણાલિકાનું ઉલ્લંઘન કરીને, સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં ભાદરવા શુદ્ધિ પંચમીની ક્ષયવૃદ્ધિ આવે ત્યારે ભાદરવા શુદ્ધિ છઠી ક્ષયવાળા પંચાંગનો આશરો

લઈને ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિ કરવી. અને તેવું પંચાંગ ન મળે તો ભાદરવા શુદ્ધિ છઠ કબૂલ રાખવી. એ વિધાન અનુસાર પૂ. શ્રી સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગમાં ખીજ, પાંચમ, આઠમ, અગિયારશ, ચૌદશ, પૂનમ કે અમાવાસ્યાનો ક્ષય કરેલો હોય, ત્યારે શ્રી સંઘમાન્ય જન્મભૂમિ પંચાંગના સ્થાને ખીજ પંચાંગનો આશરો લઈને ખીજને સ્થાને ત્રીજની, પાંચમના સ્થાને છઠની, આઠમને સ્થાને નોમની, અગિયારશના સ્થાને બારશની અને ચૌદશ-પૂનમ અને અમાવાસ્યાના સ્થાને શુદ્ધિ વદિ એકમની ક્ષયવૃદ્ધિ જે પંચાંગમાં કરેલ હોય તેનો આશરો લઈને તે પ્રમાણે ત્રીજ છઠ, નોમ, બારશ અને એકમની ક્ષયવૃદ્ધિ કેમ ન કરવી ? અને તે રીતની ત્રીજ, છઠ, નોમ, બારશ અને એકમની ક્ષયવૃદ્ધિવાળું પંચાંગ ન મળતું હોય તો પણ (ભાદરવા શુદ્ધિ છઠની ક્ષયવૃદ્ધિવાળું પંચાંગ ન મળે તો પણ કબૂલ રાખવી. એ વિધાન પ્રમાણે.) ત્રીજ, છઠ, નોમ, બારસ અને એકમની ક્ષયવૃદ્ધિ કેમ ન કરવી ? એ તર્ક સામે તમારું ભાદરવા શુદ્ધિ છઠના ક્ષયવાળું વિધાન ટકશે ખરું ને ? તેની સ્પષ્ટતા નિવેદકો કરે.

પ્રસ્તુત સમીક્ષા કરતાં અનંત મહાતારક શ્રી જિનાશાથી વિપરીત વિચારાયું કે લખાયું હોય તો ત્રિવિધ ત્રિવિધ મિચ્છામિ દુક્કડં દેવાપૂર્વક વિરમું છું.

1
શ્રી. શ્રી.
કેલાશ
સાગર
સોન,